

coaliția 2009

coaliția civică
pentru alegeri libere și corecte

RAPORTUL ȘI APRECIERILE OBSERVATORILOR OO CT „PILIGRIM-DEMO” DIN
GĂGĂUZIA DUPĂ REZULTATELE MONITORIZĂRII PROCEDURILOR CE ȚIN DE
DESCHIDEREA SECȚIILOR DE VOTARE, VOTARE, ÎNCHIDEREA SECȚIILOR DE
VOTARE, NUMĂRAREA VOTURILOR ȘI TRANSMITEREA MATERIALELOR ELECTORALE
DE LA BIROURILE ELECTORALE ALE SECȚIILOR DE VOTARE CĂTRE CONSILIILE
ELECTORALE DE CIRCUMSCRIPTIE ÎN ZIUA ALEGERILOR, 12 DECEMBRIE 2010

Comrat 2010

Ministry of Foreign Affairs
of Denmark
DANIDA

Prezentul raport a fost realizat de către OO CT „Pilgrim-Demo” din Găgăuzia în cadrul proiectului „Monitorizarea alegerilor Bașcanului – 2010” implementat cu suportul financiar al Fundației Est-Europene (EEF) din contul mijloacelor oferite de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și Ministerul Afacerilor Externe din Danemarca/DANIDA. Opiniile exprimate în acest raport aparțin în exclusivitate autorilor și nu reflectă neapărat și punctul de vedere al finanțatorilor.

INFORMAȚII DESPRE PROIECT ȘI EXPRIMAREA GRATIDUNII

Centrul de Tineret „Piligrim-Demo” din Găgăuzia a demarat monitorizarea alegerilor Bașcanului Găgăuziei la 29 noiembrie 2010. Monitorizarea este efectuată de o echipă din patru experți care desfășoară monitorizarea de lungă durată a procesului electoral.

Procesul de votare a fost monitorizat de 8 observatori reprezentând Centrul „Piligrim-Demo”. Observatorii „Piligrim-Demo” au vizitat 47 din cele 64 de secții de votare deschise în UTA Găgăuzia. La 5 SV a fost monitorizat procesul de deschidere, la 47 – procesul de votare, iar la 4 – procesul de numărare a voturilor. Procesul de transmitere a materialelor electorale de la BESV la CoEC și totalizarea rezultatelor votării a fost monitorizat la 3 BESV.

Exprimăm gratitudine finanțatorilor acestui proiect, CEC din Găgăuzia și altor organe electorale pentru cooperare în procesul de monitorizare.

Pentru informații suplimentare contactați coordonatorul proiectului Mihail Sirkeli la adresa electronică mihail.sirkeli@piligrim-demo.org.md sau la numărul de telefon 079182756.

DESCRIEREA METODOLOGIEI DE MONITORIZARE ÎN ZIUA VOTĂRII

Monitorizarea asupra procesului din ziua scrutinului a fost efectuată de 8 observatori încadrați în 4 echipe. Pentru reflectarea rezultatelor monitorizării pentru fiecare etapă a zilei de scrutin observatorii utilizau forme speciale de monitorizare corespunzătoare fiecărei etape a zilei scrutinului. Datele incluse în formele de monitorizare erau procesate și analizate de o echipă de sociologi fiind comentate de experții „Piligrim-Demo”. Rezultatele analizei sunt reflectate în prezentul raport.

Raportul a fost elaborat în baza a trei tipuri de date: date statistice obținute de către observatori de la membrii birourilor electorale ale secțiilor de votare; nemijlocit monitorizarea; și aprecierea observatorilor asupra acțiunilor/inacțiunilor organelor electorale, dar și a persoanelor autorizate să asiste la procedurile electorale. Acțiunile/inacțiunile membrilor organelor electorale au fost apreciate sub aspectul corespunderii acestora procedurilor prevăzute de capitolele 11 și 12 din Legea UTA Găgăuzia „Cu privire la alegerile Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei (Gagauz-Yeri), precum și de Instrucțiunea CEC din Găgăuzia pentru BESV pentru ziua scrutinului. La fel, observatorii au apreciat gradul de înțelegere a procedurilor din ziua scrutinului de către persoanele autorizate să asiste la procedurile electorale în timpul monitorizării procedurilor în ziua scrutinului, reacțiile lor la abaterile de la comportamentul recomandat admise de către membrii organelor electorale.

Monitorizarea s-a bazat pe metodologia elaborată de către experții OO CT „Piligrim-Demo” din Găgăuzia. Metodologia aplicată de OO CT „Piligrim-Demo” din Găgăuzia a fost elaborată în baza Ghidului pentru monitorizarea alegerilor OSCE/BIDDO, ediția a 6-ea. De menționat că OSCE/BIDDO nu poartă răspundere pentru rezultatele obținute în procesul monitorizării efectuate de către observatorii OO CT „Piligrim-Demo” din Găgăuzia.

Centrul de Tineret „Piligrim-Demo” din Găgăuzia este membru al Coaliției Civice pentru Alegerile Libere și Corecte.

CONCLUZII ȘI DESCRIEREA SUCCINTĂ

Votarea la 12 decembrie 2010 s-a desfășurat într-o atmosferă pașnică și calmă. Deși se anticipa că electorii sunt oboșiți după seria de plebiscite organizate în Moldova pe parcursul ultimilor doi ani, totuși, potrivit datelor oferite de CEC din Găgăuzia, prezența la vot a fost de 56,9%. Un mare număr de alegători a fost inclus în listele suplimentare – 4319 de persoane.

În general, observatorii din partea „Piligrim-Demo” au apreciat pozitiv procesul de vot care s-a desfășurat în conformitate cu prevederile Legii UTA Găgăuzia „Cu privire la alegerile Guvernatorului (Bașcanului) Găgăuziei (Gagauz-Yeri)”. La unele secții de votare au fost remarcate anumite deficiențe la capitolul vot secret: în unele cazuri alegătorii nu și-au împăturit buletinele, în alte câteva cazuri din cauza că perdeaua cabinelor de vot era semitransparentă, iar uneori din cauza că urnele de vot erau transparente. Au fost și cazuri când lângă SV și chiar în incinta SV au fost observate aglomerări și dezordine, inclusiv din cauza planificării defectuoase a secțiilor. În anumite cazuri, în secții erau prezente persoane neautorizate.

La secțiile de votare unde observatorii OO CT „Piligrim-Demo” au monitorizat numărarea voturilor procesul s-a desfășurat cu abateri de la procedurile prevăzute de lege. În unele cazuri a fost remarcată lipsa transparenței. Uneori, BESV n-a confruntat numărul de buletine extrase din urnele de vot cu numărul de buletine eliberate. La 2 secții unde s-a desfășurat monitorizarea procesului de numărare a voturilor observatorii n-au putut vedea ștampilele aplicate de alegători în buletine.

Observatorii „Piligrim-Demo” au monitorizat activitatea tuturor celor 3 CoEC în noaptea de după alegeri remarcând următoarele deficiențe: transparența insuficientă și, în cazul CoEC nr. 1, o încăpere prea mică ceea ce împiedica procesul de transmitere a materialelor electorale de la BESV la CoEC.

În ziua scrutinului, CEC din Găgăuzia actualiza cu regularitate datele privind prezența la vot. Rezultatele preliminare ale votării CEC din Găgăuzia le-a anunțat a doua zi – luni, 13 decembrie 2010, ceea ce indică asupra unor carențe la capitolul coordonarea activității și transmiterea informației între CEC din Găgăuzia și organele electorale subordonate. În ziua scrutinului, CEC din Găgăuzia a analizat 3 reclamații din partea candidaților electorali, reclamații ce țineau de preținse cazuri de agitație în ziua scrutinului care au avut loc la postul public regional de televiziune din autonomie și la postul privat de TV NIT care are acoperire națională. CoEC nr. 1 din raionul Comrat a examinat reclamația adresată de locuitorii din s. Chirsova cu privire la agitația candidatului la funcția de Bașcan al Găgăuziei Irina Vlah în timpul serviciului divin desfășurat duminică la Catedrala Adormirii Maicii Domnului din s. Chirsova.

Din cauza lipsei unor indicații clare și univoce din partea CEC din Găgăuzia, n-au fost respectate unele proceduri importante prevăzute de instrucțiunea CEC din Găgăuzia pentru BESV cu referire la ziua scrutinului. Spre exemplu, deși instrucțiunea reglementează perfectarea procesului-verbal al BESV cu privire la pregătirea SV pentru votare, CEC din Găgăuzia, în cadrul seminarelor pentru membrii BESV și CoEC, a dat indicații verbale ca aceste cerințe să nu fie îndeplinite.

Ne exprimăm îngrijorarea vizavi de la lipsa unei cooperări și deschideri corespunzătoare din partea CEC din Găgăuzia în raport cu observatorii. Astfel, CEC din Găgăuzia n-a publicat și n-a oferit observatorilor din partea „Piligrim-Demo” copiile hotărârilor sale, inclusiv a hotărârii care reglementează acțiunile BESV în ziua scrutinului.

SUMAR

DESCHIDEREA	5
VOTAREA	7
ÎNCHIDEREA ŞI NUMĂRAREA	13
MONITORIZAREA ÎN CADRUL CoEC	17
ACRONIME	18

DESCHIDEREA

Procedura de deschidere a fost monitorizată la SV: 7, 8, 9, 27, 28.

La majoritatea secțiilor de votare unde a fost monitorizată procedura de deschidere pregătirea pentru deschidere a început aproximativ cu 30 de minute înainte ora oficială de deschidere, în timp ce la unele SV pregătirea pentru deschidere a demarat chiar nemijlocit înainte de începutul deschiderii (spre exemplu, la SV nr. 27 (stația Vulcănești) – cu 10-15 minute înainte).

Toate SV monitorizate s-au deschis la 7:00.

Președinții tuturor celor 5 BESV au fost femei.

La toate SV monitorizate erau disponibile toate materialele electorale.

La toate secțiile de votare monitorizate:

- Președintele BESV a demonstrat celor prezenți **urnele goale**;
- Președintele BESV **a sigilat urnele de vot**, cea „mobilă” și cea „staționară”;
- Buletinele de vot erau păstrate într-o încăpere separată care nu era păzită de poliție (al. (4) art. 56).

În timpul procedurilor de deschidere a SV n-au fost depistate careva deficiențe sau încălcări în acțiunile BESV.

Tabelul 1

Componenta BESV

SV	Componenta numerică a BESV	Numărul membrilor BESV prezenți la SV	Numărul femeilor în componenta BESV
7	9	9	8
8	11	11	10
9	9	9	9
27	5	3	5
28	9	9	8

La toate SV a fost remarcată prezența observatorilor acreditați /reprezentanților acreditați ai candidaților.

La SV monitorizate au fost identificați reprezentanții tuturor celor 3 candidați cu excepția SV nr. 27 unde nu au asistat reprezentanții lui Nicolai Dudoglo. Totodată reprezentanții celorlalți candidați la această SV erau prezenți.

La 4 dintre 5 SV, cu excepția SV nr. 28, au fost prezenți reprezentanții clinicii juridice.

Prezența unor persoane neautorizate a fost înregistrată doar la SV nr. 27 unde au fost remarcate reprezentanții poliției care însă nu s-au implicat în activitatea BESV.

O viziune clară vizavi de procedurile de deschidere, potrivit aprecierilor făcute de observatorii OO CT Pilgrim-Demo din Găgăuzia, au avut persoanele prezente în toate SV supuse monitorizării cu excepția SV nr. 27. La această secție, reprezentanții candidaților, precum și observatorii au manifestat un interes insuficient pentru pregătirea către deschiderea secției de votare.

Nimeni dintre observatori n-a declarat despre bariere în desfășurarea monitorizării în timpul deschiderii.

Observatorii/reprezentanții candidaților la SV n-au adresat la BESV vreo reclamație în timpul deschiderii.

La SV nr. 28 președintele BESV n-a invitat persoanele prezente în momentul deschiderii secției să-i urmărească acțiunile.

În general, observatorii au apreciat gestionarea procesului de deschidere cu calificativele „foarte bine” (SV nr. 9, 28) sau „bine” (SV nr. 7, 8).

Procedurile de votare au fost monitorizate în 47 de SV.

Din 47 SV monitorizate 16 erau din localități urbane și 31 din mediul rural.

În 33 SV monitorizate președinții BESV erau femei și doar în 14 – bărbați.

În ceea ce privește condițiile din afara SV, în 12 cazuri a fost remarcată prezența materialelor de agitație în raza de 100 metri de la SV (SV: 14, 24, 32, 39, 47, 48, 49, 50, 52, 55, 56, 63), a fost înregistrate 6 cazuri când majoritatea electorilor aștepta în afara SV (SV: 24, 46, 50, 55, 56, 58), au fost observate 3 cazuri de tensiuni și dezordine (SV: 11, 23, 46) și 2 cazuri de agitație în raza de 100 metri de la SV (SV: 14, 32). (vedeți Tabelul 2).

Tabelul 2

Condițiile în afara SV

	Da	Nu
Materiale de agitație în raza de 100 metri de la SV	12	35
Agitație în apropierea SV	2	45
Tensiuni sau dezordine în apropierea SV	3	44
Mulți alegători așteptând în afara SV	6	41
Alte deficiențe în afara SV	0	47

La toate secțiile de votare monitorizate era prezentă simpla majoritate a membrilor BESV.

Tabelul 3

	Minimum	maximum
Componenta numerică a BESV	5	11
Numărul membrilor BESV prezenți în SV	4	11
Numărul de femei din componenta BESV	3	11

La toate SV supuse procesului de monitorizare au fost prezenți observatorii acreditați /reprezentanții acreditați ai candidaților.

Din cele 47 SV monitorizate reprezentanții lui Mihail Formuzal și ai Irinei Vlah au fost prezenți în toate SV, iar reprezentanții lui Nicolai Dudoglo la 46 (la SV nr. 27 au lipsit).

Observatorii independenți au fost prezenți în 43 (clinica Juridică) din cele 47 SV.

Prezența persoanelor neautorizate a fost remarcată la 5 SV: la 2 SV erau prezenți reprezentanții poliției (SV nr. 26, SV nr. 39), la o SV – reprezentanții puterii (SV nr. 37), la 2 SV au fost remarcate persoane neautorizate (SV nr. 36, SV nr. 40).

Deși au fost prezente persoane neautorizate n-a fost remarcată implicarea acestora în activitatea BESV.

Condițiile din incinta SV, în general, corespundeau rigorilor impuse. Vom indica următoarele: în opinia observatorilor, majoritatea SV încadrate în procesul de monitorizare sunt inaccesibile persoanelor cu dizabilități (45 din 47 secții de votare) (vedeți Tabelul 4).

Tabelul 4.

Condițiile din incinta secției de votare

	Da	Nu	NȘ/NR
Amplasamentele în incinta SV corespund procesului de votare	45	2	0
SV este accesibilă pentru persoanele cu dizabilități	1	45	1
Numărul de urne pentru votare este suficient	47	0	0
Urnele pentru votare (cea mobilă și cea staționară) au fost sigilate corespunzător	46	1	0
Au fost disponibile toate materialele necesare	47	0	0

Circumstanțele din incinta SV, la fel, în general, corespundeau cerințelor existente.

Analizând cazurile care au afectat desfășurarea procesului electoral la modul corespunzător vom remarca:

1. La 3 dintre cele 47 SV s-a observat aglomerație (SV: 14, 48, 54);
2. La fel, la 3 SV au fost menționate cazuri de tensiune/dezordine (SV: 11, 58, 63);
3. La o SV a fost observat un caz de intimidare a electorilor (SV: 58);
4. Totodată a fost înregistrat un caz de tentativă de a influența opțiunea votantului (SV: 14). (Vedeți Tabelul 5).

Tabelul 5.

Circumstanțele din incinta SV

	Da	Nu	NȘ/NR
Aglomerație	3	44	0
Agitație și materiale de agitație		46	1
Intimidarea alegătorilor	1	46	0
Tensiune/dezordine	3	44	0
Tentative de a influența opțiunea votantului	1	45	1
Alte deficiențe	3	43	1

Numărul de buletine recepționate de BESV de la SV monitorizate a variat de la 205 (SV nr. 62) la 2892 (SV nr. 8), iar numărul de alegători din lista de bază – de la 189 (27) la 2789 (SV nr. 8).

În urma analizei corespunderii numărului de buletine recepționate de BESV cu numărul alegătorilor din lista de bază s-a stabilit că la 9 secții de votare numărul de buletine recepționate a fost mai mic decât numărul declarat de alegători (vedeți Tabelul 6).

Tabelul 6

Necoresponderea numărului de buletine cu numărul declarat de alegători

Diferența dintre numărul de buletine recepționate de BESV și numărul declarat de alegători	-68	-52	-47	-32	-27	-25	-16	-14
SV	37	44	14	43	45, 49	48	61	36

Numărul de solicitări privind votarea la domiciliu a variat de la 4 (SV 62) la 101 (SV 58), totodată 50 la sută din secțiile de votare au recepționat peste 38 de solicitări privind votarea la domiciliu.

Cu referire la procedura de votare vom remarca că toate procedurile de bază au fost respectate (vedeți Tabelul 7.)

Tabelul 7

	Niciodată	Uneori	Întotdeauna	NȘ/NR
A verificat BESV alegătorul în listele electorale?	0	0	47	0
Au fost solicitați alegătorii să semneze în listele electorale?	0	0	47	0
BESV păstra certificatul cu drept de vot prezentat?	0	0	14	33

În urma monitorizării procedurii de vot au fost remarcate:

- 5 cazuri de violare a principiului privind secretul votării (SV: 5, 11, 37, 46, 54)
- 2 cazuri de aflare a câtorva electori în cabina de vot (SV: 32, 64)

Un caz: când în procesul de votare au intervenit dificultăți din cauza organizării defectuoase sau a aglomerării (vedeți Tabelul 8.)

Tabelul 8

Dificultățile intervenite în timpul procedurii de votare

	Da	Nu	NȘ/NR
În procesul de votare au intervenit dificultăți din cauza organizării defectuoase sau a îmbulzelii	1 (SV 14)	46	0
A fost violat principiul privind secretul votării	5 (SV: 5, 11, 37, 46, 54)	42	0
Câteva semnături identice în lista electorală	0	46	1
Aflarea câtorva electori în cabina de vot (votare în grup)	2 (SV: 32, 64)	45	0
Cineva a votat sau a încercat să voteze mai mult decât o singură dată	0	47	0
Cazuri când cineva a votat în locul altei persoane, în prezența sau în lipsa acesteia	0	47	0
Alegătorului îi era eliberat buletinul în care era aplicată ștampila în favoarea unuia dintre candidați	0	47	0
Existența indiciilor că în urne au fost strecurate buletine	0	47	0
Aceeși persoană ajută câțiva alegători	0	47	0
A fost expulzat cineva dintre membrii BESV, observatori, candidați/reprezentanți	0	47	0
Scoaterea buletinului de vot din incinta SV	0	47	0
Buletinele eliberate alegătorilor nu aveau aplicată pe verso ștampila de control	0	46	1
Alte deficiențe de ordin procedural	0	46	1

Analizând procedurile de vot vom indica că la secțiile de votare supuse monitorizării au fost remarcate unele probleme ce țin de transparența votării. Astfel, în 11 cazuri, observatorii au fost informați despre unele deficiențe în cadrul SV.

Informații mai detaliate în acest sens sunt oferite în tabelul de mai jos (vedeți Tabelul 9).

Tabelul 9

Transparența procedurii de votare

	Da	Nu	NȘ/NR
Toți cei prezenți aveau o percepție clară asupra procedurilor de votare?	41	5 (SV: 9, 31)	1
BESV a cooperat cu Dvs. în procesul de monitorizare?	43	4 (SV: 26, 31, 33, 58)	0
V-a împiedicat cineva într-un fel sau altul să desfășurați monitorizarea?	2 (SV: 24, 44)	45	0
V-a informat cineva despre problemele apărute la SV?	11 (SV: 5, 6, 11, 24, 26, 32, 37, 48, 56, 58, 63)	36	0
V-a informat cineva despre încălcări și probleme la SV?	6 (SV: 6, 11, 32, 36, 37, 58)	41	0
În timpul monitorizării efectuate de Dvs. a fost completată vreo reclamație oficială adresată BESV?	1 (SV: 29)	46	0

În general, gestionarea procesului de votare a fost apreciată cu calificativul „bine” (la 25 SV din 47) sau „foarte bine” (la 15 SV din 47). Totodată, este necesar de menționat că în 6 cazuri acest proces a fost apreciat ca și „satisfăcător” (SV: 11, 26, 37, 48, 49, 56), iar într-un caz a fost oferit calificativul de „foarte rău” (SV 58) (vedeți Tabelul 10).

Tabelul 10

Aprecierea procesului de votare

	Frecvența
Foarte bine	15
Bine	25
Satisfăcător	6
Foarte rău	1

Exprimându-și opinia despre caracteristicile procesului electoral observatorii le-au apreciat ca și bune sau foarte bune. Totodată, în 10 cazuri eficiența BESV a fost apreciată ca și satisfăcătoare (vedeți Tabelul 11).

Tabelul 11

Aprecierea procesului electoral unde 1 înseamnă „foarte rău”, 5 – „foarte bine”

	1	2	3	4	5
Atmosfera generală/circumstanțele	0	0	5	31	11
Respectarea procedurilor	0	0	3	21	23
BESV înțelege procedurile de votare	0	0	3	16	28
Alegătorii înțeleg procedurile de votare	0	1	2	27	17
Eficiența BESV	0	0	10	20	17
Transparența procesului de votare	0	0	2	21	24

O apreciere mai detaliată despre fiecare SV unde procesul de votare a fost monitorizat de observatorii „Pilgrim-Demo” este prezentată în Tabelul 12.

Tabelul 12

SV	Atmosfera generală/circumstanțele	Respectare a procedurilor	BESV înțelege procedurile de votare	Alegătorii înțeleg procedurile de votare	Eficiența BESV	Transparența procesului de votare	Nota medie
6	4	3	3	3	3	4	3,3
58	3	4	4	2	3	4	3,3
11	3	4	4	4	3	3	3,5
48	3	4	3	4	4	3	3,5
49	4	3	4	4	3	4	3,7
56	3	4	4	4	3	4	3,7
5	4	4	4	3	4	4	3,8
26	4	4	4	4	3	4	3,8
37	3	4	4	4	4	4	3,8
46	4	4	3	4	4	4	3,8
1	4	4	4	4	4	4	4,0
7	4	4	4	4	4	4	4,0
20	4	4	4	4	4	4	4,0
27	4	4	4	4	4	4	4,0
33	4	4	4	4	4	4	4,0
34	4	4	4	4	4	4	4,0
54	4	4	4	4	4	4	4,0
55	4	4	4	4	4	4	4,0
59	4	4	4	4	4	4	4,0
32	4	3	5	4	4	5	4,2
8	4	5	5	4	4	4	4,3
9	4	4	5	5	3	5	4,3
40	4	4,5	5	4	4	4,5	4,3
24	4	5	5	4	4	5	4,5
31	4	5	5	5	3	5	4,5
47	5	4	5	4	5	4	4,5
14	4	5	5	5	5	4	4,7
21	4	5	5	4	5	5	4,7
36	4	4	5	5	5	5	4,7
41	5	5	5	5	3	5	4,7
43	5	5	5	5	3	5	4,7
52	4	5	5	4	5	5	4,7
63	4	5	5	4	5	5	4,7
64	4	5	5	4	5	5	4,7
12	4	5	5	5	5	5	4,8
28	4	5	5	5	5	5	4,8
38	4	5	5	5	5	5	4,8
44	5	5	5	5	4	5	4,8
45	4	5	5	5	5	5	4,8
53	5	5	5	4	5	5	4,8
62	5	5	5	5	4	5	4,8
22	5	5	5	5	5	5	5,0
23	5	5	5	5	5	5	5,0
39	5	5	5	5	5	5	5,0

OO CT PILGRIM-DEMO DIN GĂGĂUZIA
RAPORTUL PRIVIND MONITORIZAREA ZILEI SCRUTINULUI LA ALEGERILE BAȘCANULUI GĂGĂUZIEI
DIN 12 DECEMBRIE 2010

50	5	5	5	5	5	5	5,0
61	5	5	5	5	5	5	5,0

ÎNCHIDEREA ȘI NUMĂRAREA

Procedura de închidere a fost monitorizată la SV: 8, 11, 15, 25 din localitățile rurale.

La trei dintre SV monitorizate președinții erau femei și doar la SV nr. 15 președinte era un bărbat.

La momentul închiderii, nici la una dintre SV nu erau prezenți alegători; toate cele 4 SV s-au închis la timpul stabilit – 21:00.

La toate SV în momentul închiderii erau prezenți observatori/reprezentanți ai tuturor celor 3 candidați electorali.

La fel, la toate secțiile de votare supuse monitorizării, la momentul închiderii, au fost prezenți reprezentanți ai clinicii juridice.

La SV nr. 8, la momentul închiderii, observatorii au certificat prezența unor persoane neautorizate despre care nu se cunoaște nimic. În pofida acestui fapt, o imixtiune externă în activitatea BESV n-a fost remarcată.

La toate SV au fost întreprinși pașii care urmează să preceadă deschiderea urnelor de vot.

Analizând procedura de deschidere a urnelor de vot, cea mobilă și cea staționară, vom menționa că la toate SV au fost efectuate următoarele acțiuni:

- urna mobilă de vot a fost desigilată prima;
- buletinele de vot au fost numărate într-un singur loc, în văzul tuturor persoanelor prezente.

A fost identificate următoarele neconcordanțe:

- La 2 SV (SV: 11 și 8) numărul de buletine din urna mobilă de vot n-a fost confruntat cu numărul de buletine eliberate în acest scop;
- La 1 SV (SV 11) BESV n-a stabilit numărul de buletine eliberate prin renumărarea semnăturilor din lista electorală de bază și cea suplimentară;
- La 2 SV (SV: 11 și 8) BESV n-a stabilit numărul buletinelor de vot extrase din urnele de vot până la numărarea voturilor acumulate de candidații electorali.

Datele recepționate de la observatori denotă că peste tot au fost admise abateri de la procedura recomandată privind numărarea și identificarea buletinelor nevalabile (vedeți Tabelul 13).

Tabelul 13

Numărarea voturilor. Identificarea buletinelor nevalabile

	Da	Nu	NȘ/NR
Observatorii au avut posibilitatea să vadă clar ștampilele aplicate de către alegători în buletine?	2	2	0
La mesele rezervate pentru numărare au fost plasate stegulețe cu numele candidaților?	1	3	0
Buletinele în favoarea fiecărui candidat au fost puse în teancuri separate, alături de stegulețele cu numele respectivilor candidați?	1	3	0
Înainte de a declara un buletin nevalabil președintele BESV le-a oferit tuturor celor prezenți posibilitatea de a-l examina?	3	1	0
Valabilitatea buletinelor dubioase a fost stabilită prin votare?		3	1
BESV a utilizat un formular special?	4	0	0
Buletinele cu voturi valabil exprimate pentru candidați au fost puse într-o cutie separat de buletinele stinse sau nevalabile?	1	2	1

La fel, au fost înregistrate încălcări și în timpul efectuării procedurilor de completare a procesului-verbal al BESV. La toate secțiile de votare s-a observat doar că buletinele cu voturile exprimate în favoarea candidaților au fost legate separat, iar în privința majorității dintre celelalte acțiuni au fost remarcate abateri (vedeți Tabelul 14).

Tabelul 14

Completarea procesului-verbal al BESV

	Da	Nu	NȘ/NR
Toate datele au fost incluse în procesul-verbal al BESV cu exactitate?	3	0	1
Au apărut probleme la completarea procesului-verbal al BESV?	2	2	0
Procesul-verbal al BESV a fost completat în prezența tuturor membrilor BESV și a persoanelor autorizate să asiste la numărare?	3	0	1
Au apărut divergențe legate de completarea procesului-verbal?	2	2	0
Procesul-verbal a fost semnat de toți membrii BESV?	4	0	0
Tuturor reprezentanților candidaților le-a fost oferită o copie procesului-verbal?	2	1	1
Tuturor observatorilor le-a fost oferită o copie procesului-verbal?	1	2	1
Buletinele cu voturile exprimate în favoarea candidaților au fost legate separat?	4	0	0

După închiderea SV și numărarea buletinelor observatorii au depistat următoarele:

- La 2 SV (SV: 8,15) au apărut probleme ce țin de completarea procesului-verbal al BESV
- La 2 SV (SV: 8,15) au apărut divergențe privind completarea procesului-verbal
- La 2 SV (SV: 8,15) nu tuturor observatorilor le-a fost oferită o copie procesului-verbal
- La una dintre SV (SV 8) nu tuturor reprezentanților candidaților le-a fost oferită o copie procesului-verbal (vedeți Tabelul 15).

Tabelul 15

Probleme, încălcări la numărarea voturilor

	Da	Nu	NȘ/NR
Toate datele au fost incluse în procesul-verbal al BESV cu exactitate?	3	0	1
Au apărut probleme la completarea procesului-verbal al BESV?	2	2	0
Procesul-verbal al BESV a fost completat în prezența tuturor membrilor BESV și a persoanelor autorizate să asiste la numărare?	3	0	1
Au apărut divergențe ce țin de completarea procesului-verbal?	2	2	0
Procesul-verbal a fost semnat de toți membrii BESV?	4	0	0
Tuturor reprezentanților candidaților le-a fost oferită o copie procesului-verbal?	2	1	1
Tuturor observatorilor le-a fost oferită o copie procesului-verbal?	1	2	1
Buletinele cu voturile exprimate în favoarea candidaților au fost legate separat?	4	0	0

La 3 SV s-a remarcat că nu toți observatorii prezenți cunoșteau procedurile de numărare a voturilor.

La SV nr. 11 observatorul a fost informat despre anumite probleme apărute în timpul numărării (vedeți Tabelul 16).

Tabelul 16

Transparența

	Da	Nu
Toți observatorii prezenți cunoșteau procedurile de numărare a voturilor?	1	3
BESV a fost deschisă pentru cooperarea cu observatorii și alte persoane autorizate să asiste la numărare?	4	0
V-ați confruntat cu anumite bariere la monitorizarea numărării?	0	4
V-a informat cineva despre anumite probleme la SV în procesul de numărare?	1	3
În timpul monitorizării efectuate de Dvs. a fost completată vreo reclamație oficială adresată BESV?	0	4

În general, gestionarea procesului de numărare a voturilor la cele 3 SV supuse monitorizării a fost apreciată cu calificativul „bine”. Totodată observatorii care au monitorizat procesul de numărare la SV nr. 8 l-au apreciat cu calificativul „rău”.

În urma analizei activității BESV în baza criteriilor prezentate a fost luată decizia de a calcula media pentru fiecare SV monitorizată în conformitate cu parametrii analizați. În consecință s-a stabilit că cea mai mare valoare a mediei o are SV nr. 8, iar cea mai mică – SV nr. 25 ceea ce denotă existența unei diferențe majore la capitolul atmosfera/circumstanțele la SV (vedeți Tabelul 5). Valoarea mediei pentru toate SV a fost egală cu 3,48, adică, în medie, atmosfera/circumstanțele la SV pot fi apreciate la limita dintre „suficient” și „bine”.

Tabelul 17

Aprecierea generală a activității BESV în baza SV monitorizate (după un sistem de 5 puncte, unde 1 înseamnă „foarte rău”, iar 5 – „foarte bine”)

	SV nr. 8	SV nr. 11	SV nr. 15	SV nr. 25
Atmosfera generală/circumstanțele	5	2	3	4
Respectarea procedurilor	3	2	3	3
BESV înțelege procedurile de votare	4	2	4	3
Alegătorii înțeleg procedurile de votare	-	4	5	3
Eficiența BESV	5	2	3	3
Transparența procesului de votare	5	2	5	4
Media după toate criteriile	4,40	2,33	3,83	3,33

În ceea ce privește procedura de transmitere a materialelor electorale către CoEC n-au fost înregistrate nici un fel de abateri doar la SV nr. 8, în timp ce la alte SV au fost depistate 1 sau 2 abateri de la prevederile de procedură (vedeți Tabelul 18).

Tabelul 18

Transmiterea materialelor electorale către Consiliul Electoral de Circumscripție (CoEC)

	SV nr. 8	SV nr. 11	SV nr. 15	SV nr. 25
Materialele electorale au fost puse într-o cutie (un pachet) după care cutia (pachetul) a fost sigilată?	Da	Da	Nu	Da
Președintele BESV a transmis materialele	Da	Nu	NȘ/NR	Nu (1

electorale către CoEC fiind însoțit de alți 2 membri ai BESV și de un colaborator al poliției?				membru al BESV)
Materialele electorale au fost transportate direct la CoEC?	Da	Da	Da	Da
Observatorii, reprezentanții candidaților au fost împiedicați să observe procedura de transmitere a materialele electorale către CoEC?	Da	Da	NR	Nu

OBSERVAREA LA CoEC

Toți observatorii au remarcat faptul că BESV aveau acces la CoEC pentru a transmite materialele.

Tensiune/dezordine au fost înregistrate la CoEC nr.1 și CoEC nr.3.

Condițiile la CoEC nr.1 nu corespundeau recepționării materialelor și contabilizării rezultatelor.

Tabelul 19

	CoEC nr.1	CoEC nr.2	CoEC nr.3
Componența numerică a BESV	9	7	2

Numărul de membri ai BESV prezenți în SV	9	7	7
Numărul de femei în componența BESV	5	4	6

La toate CoEC au fost prezenți observatori acreditați/reprezentanți acreditați ai candidaților:

- La CoEC nr.1 au fost prezenți reprezentanții lui Nicolai Dudoglo;
- La CoEC nr.3 au fost prezenți reprezentanții Irinei Vlah;
- La CoEC nr.2 au fost prezenți reprezentanții Irinei Vlah și ai lui Nicolai Dudoglo.

Alți observatori, naționali sau independenți, nu au fost prezenți.

Prezența unor persoane neautorizate nu a fost înregistrată.

Tabelul 20

Transmiterea/verificarea proceselor-verbale ale BESV la CoEC

	CoEC nr.1	CoEC nr.2	CoEC nr.3
CoEC verifică materialele BESV pentru a stabili existența acestora?	Întotdeauna	Întotdeauna	Întotdeauna
CoEC verifică corectitudinea completării proceselor-verbale ale BESV?	Întotdeauna	Întotdeauna	Întotdeauna
CoEC a solicitat BESV corectarea greșelilor din procesul-verbal?	Întotdeauna	Întotdeauna	Întotdeauna

La CoEC nr. 3 observatorii s-au ciocnit cu anumite bariere la efectuarea monitorizării (observatorii le-a fost permis să stea într-un singur loc de unde era dificilă monitorizarea procesului de transmitere a materialelor și verificarea corectitudinii completării proceselor-verbale ale BESV) (vedeți Tabelul 21).

Tabelul 21

Transparența

	CoEC nr.1	CoEC nr.2	CoEC nr.3
Toți cei prezenți înțelegeau procedurile?	Da	Da	Da
BESV a fost cooperant cu Dvs.?	Da	Da	Da
V-ați confruntat cu anumite bariere la monitorizarea numărării?	Nu	Nu	Da
V-a informat cineva despre anumite probleme?	Nu	Nu	Nu
În timpul monitorizării efectuate de Dvs. a fost completată vreo reclamație oficială adresată BESV?	Nu	Nu	Nu

În general, gestionarea procesului la CoEC a fost apreciată în felul următor:

- La CoEC nr.1 – „satisfăcător”;
- La CoEC nr.2 – „foarte bine”;
- La CoEC nr.1 – „bine”.

S-a remarcat că gestionarea procesului la CoEC a fost totuși destul de diferită.

Tabelul 22

Aprecierea activității CoEC în conformitate cu criteriile stabilite în baza unui sistem de 5 puncte, unde 1 înseamnă „foarte rău”, iar 5 – „foarte bine”

	CoEC nr.1	CoEC nr.2	CoEC nr.3
Membrii CoEC sunt competenți în activitatea desfășurată	4	5	2
Ordinea în procesul de recepționare a proceselor-verbale	3	5	4
Transparența în activitatea CoEC	3	5	4
Soluționarea problemelor și reacțiile la reclamații	-	-	-

ACRONIME:

BESV – biroul electoral al secției de votare;

SV – secție de votare;

CoEC – consiliul electoral de circumscripție;

CEC din Găgăuzia – Comisia Electorală Centrală din Găgăuzia